

CARTÎLE SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru trebuintiele poporului romanu.

Descépta-te Romane!

ARMATEI ROMANE.

La intrarea ei triumfala in Bucuresci, 8/20 octomvrie 1878.

Bravi Copii ai Romaniei, veseli ati plecatu,
 Ati plecatu cu steagulu tierei mândru si curatu,
 Si v'ati dusu peste hotare pentr'unu scumpu odoru,
 Pentru-a tierei ne-atêrnare pentru-alu ei onoru.
 Si tovarasi bunu avut'ati dorulu viu din sênu:
 Cá se duceti lumei vestea neamului românu.
 Iar' alu tierei glasu ve díse: „Mergeti, dragi copii,
 Si ve 'ntórceti, cum ve duceti: mândri, multi si vii!“

Bravi copii ai Romaniei, bine v'ati batutu,
 V'ati batutu sub steagulu tierei . . . sfântulu vostru scutu;
 Si-ati invinsu cá la isbânda bunulu Domnedieu
 A deprinsu alu tierei palosiu si pe domnulu seu.
 V'ati batutu, precum stramosii se bateau cá lei,
 V'ati batutu cá Feti-Frumosii din povesti cu smei;
 V'ati batutu, precum in lume nimeni s'a batutu,
 Si-a se bate cum Românulu singuru e facutu.

Bravi copii ai Romaniei, mândri v'ati intorsu,
 V'ati intorsu cu steagulu tierei ruptu . . . inse frumosu. . . .
 Mai frumosu de cum fusese, cá-ci de vulturi dusu,
 Mândrulu dusimanului sóre sub elu a apusu.
 Si-ati adusu neatêrnarea tierei, dragi copii,
 Si vîrtutea ostasiésca, si trofee mii.
 Tiêr'a mândra ve saluta . . . doru-i s'a 'mplinitu. . . .
 „Bravi copii ai Romaniei, bine ati venitu!“

Scipione Jonu Badescu.

Stefan Voda si Sahastrulu.

(Traditiune poporala.)

Erá in tómn'a anului trecutú.

Insoțitu de vr'o câti-va juni tierani isteti si veseli, si de unu badisioru de vr'o cinci-diece de ani, candu ne-amu fostu pornitu spre muntii Carpatiloru, trecandu prin padurile satului Paltinósa, prin tégusiorulu Humorului, cand deodata ne trediramu la podulu Veronetiului, cale de-unu patrariu de óra de la Humor.

Ací oprindu-ne langa acestu podu, ne-amu lasatu nitielu pe iérb'a verde sub nescé salcii, ce umbreau susiau'a, langa unu isvoru limpede ca cristalulu si rece ca ghiati'a, carele se prelungiá pîntre pietrile unui muncelu, ca sê ne mai recorimu, câ-ci radiele sórelui luceau fierbinte si pe fetiele nóstre curgiau síróie de sudori.

Peste drumu de unde stamu erá o stanca mare. Pe stanca se aflau inscriptiuni de tóta man'a.

Caletoriulu trecandu pe langa acestu bulguru mare de piétra, se vede cumca si-a desemnatu numele, lasandu in urma o suvenire c'a trecutú si elu odata prin acesti munti, pre langa aceste stance uriesie, ce se inaltia pana in nori.

Védiendu eu acést'a piétra colosala, peste totu hiroglifisata, grabii spre dins'a sê descifru hiroglifile, ce-mi da nescé inchipuiri, câ sunt nescé suveniri inca de pe tempulu strabuniloru nostri, candu treceau adese prin codrii acestia contra inamiciloru, ce curgeau ca plói'a a supra Romaniloru din Moldov'a din partile apusene.

Dar' ce sê vedu?

Cand me apropiasem, nu poteam alt'a deslegá, decâtu nescé litere simple, nescé nume cu totul straine, de cari n'audisem in viéti'a mea.

Erau numele caletoriloru.

Fara de intardiare întórsem éra-si la companiunii mei langa isvorulu numitu.

— Ce-ai cetitu acolo? domnisiorule, — me intréba unu fecioru — spune-ni si nóue?

— Nimica de 'nteresu!

— Cum se póte? nimica nu spune pe aceea piétra? — dise badisiorulu Ionu.

— Nimica!

— Póte scii dta mai bine, badica Ioane! — dîse altu fecioru suridiendu — én mergi si ni spune si nóue.

— Ce sciti voi! eu nu sciu scrisóre, si e pré tardîu de acuma ca sê mai sciu, dara voiú povestí una, ce-am audit'o inca de la parintele meu, Dumnedieu sê-lu odihnésca, c'a muritu de multu, ce s'a petrecutu prin muntii acestia a Voronetiului, pe langa stancele aceste mari, ce paru cá se restórna a supra nóstra.

— Cá Dieu! Dta, badica Ioane, — disem eu — vei fi sciindu multe de la mosii si stramosii nostri, carii cu cea mai mare placere, indresneau a povestí multe filoru sei sér'a la diarea focului: despre feti-frumosi, despre Paunasii codrilor, despre eroii cei mari ai strabuniloru nostri, ca unu Stefanu Voda, ca unu Petrica Voda Raresiu, carii de multe ori rataceau ací prin muntii acestia, ce erau pustii din capu si pana 'n picióre, si locuiti numai de fere selbatice.

— Vorba sê fia, si dta, domnisiorule, nu scii nimica?

— Da ce (sê sciu? Central University Library Cluj)

La aceste cuvinte, badic'a Ionu, tusindu odata bine, incepù a nará:

— Stefan Voda — spunea betranii — cand erá unu baietielu teneru, de vr'o câti-va ani, se ratecì odata prin muntii acestia a Voronetiului. Perigrinandu elu multa vreme pe cóstele, pe stancele aceste, si vâile muntiloru celoru pustii, câ-ci pe aceea vreme erá pe ací numai codrii, fara típenie de omu, nepotendu esì pe óre unde la vr'o susia, séu celu pucinu, la vr'o cararusia calcata de fiintia omenésca, dete intr'o vreme cu ochii de o radia licurinda de lumina intr'o chiliutia de lemnu prin ferestruti'a ei cea mititicutia.

Spre chiliuti'a acea grabí elu cu unu pasu plinu de viosia, si ajungendu langa dins'a batù la usia sê-i deschida.

— Cine e acolo? — dîse unu calugaru cucèrnicu, carele se aflá intr'ins'a cufundatu si absorbitu cu totulu in rugaciunele sale, ce le facea la dumnedieu fara incetare si din adanculu inimii — cine me impedita de la rugaciune si ací in crierii muntiloru, unde numai ferile cele selbatice si-pre-tindu locuintia.

— Eu sum! . . . Stefanu! . . . dîse unu baetielu teneru,

carele de multu tempu ratecescu prin muntii acesti pustii, ne-aflandu nicairi repausu, de si alergu in toate partile se dau de vr'o fiintia omenesca, care se me scota la lume, se me scota acolo unde se aflu omeni, si acuma numai Domnedieu m'a indreptatu si mi-a aretatu chiliuti'a acesta, in care vedu ca luceste o radia de lumina prin ferestruic'a cea mica: venii ca se-mi dai repausu, ca-ci e de multu de candu ratecescu si tremura inim'a in mine atatu de slabaciune, de fome, catu si de frica ce-o am, de candu perigrinediu prin acesti munti infioratori.

— Mai accepta nitielu, pana ce mi-oiu mentui de disu rugaciunile, si eu te voiu primi, — respunse Sahastrulu, ca-ci acela era unu Sahastru.

Finindu-si rugaciunile Sahastrulu, disse:

— Vino copile! . . . vina se te vedu . . . intra in chiliuti'a mea, ca-ci eu te voiu feri de toate relele si tu-mi vei fi mie ca unu fiu alu meu!

Stefanu a intratu in chiliutia.

In chiliutia se afla o mesutia de lemnu, pe mesutia o lumina si carte santa, din carea cetea Sahastrulu santele rugaciuni.

Aceea era lumin'a, ce a diarit'o Stefan Voda din departare printre crengile arboriloru.

— Eta aice ai repausu! — continua Sahastrulu — . . . ce ni va lipsi, Domnedieu ni va implini. Eu ti-voiu fi tie parinte si tu-mi vei fi mie ca unu fiu alu meu. Tu vei sta aci cu mine pana ce vei cresce mare, si nimica de lucru nu-ti voiu da tie, fara ca numai se-mi faci de mancare de amedia-di si se grijesci chiliuti'a acesta, era cel'altu tempu ti-lu vei pastra si tu spre rugaciune ca si mine, seu spre alte lucruri necesarie dara religiose.

— Asié ai cuventatu, parinte sante, asié voiu face, respunse junele Stefanu.

Stefanu a si facutu toate, dupa cum i disse cucerniculu Sahastru.

In tota demineta se scolá, grijiá frumosu chiliuti'a, candu sosea amedia-di, ospetiulu era gata pusu pe mesa. Totu celalaltu tempu lu-petrecea si elu in rugaciuni ca si protectoriulu seu.

Sahastrulu inse in tota diu'a desu-demineta se ducea din chiliutia si nu viniá pana la amedia-di. De la amedia-di era-si nu viniá pana ce nu inopta.

Unde mergiá elu nu erá cunoscutu junelui Stefanu. Acést'a erá unu secretu pentru dinsulu.

De la o vreme inse picà Stefanu pe ganduri: unde sê mérga Sahastrulu in tóta diu'a, fara ca sê vina pana la amiédia-di, de la amiédia-di pana ce'nséra, nespunendu-i nimica. Si asié gandindu elu de multe ori, i vení odata in minte, candu avea Sahastrulu sê se duca de la chiliutia, sê mérga pe urm'a lui.

Elu porní, si mergandu o bucata de locu prin padure dete de unu schitisoru sapatu in piétra, unde uitandu-se prin bort'a cheii usiei schitisorului, vediù doi insi inchinindu-se.

Erá Sahastrulu si unu angeru.

Dupa ce a observatu elu acésta, pe locu se întórse indereptu la chiliutia. Grijà chiliuti'a, si óspetiulu erá gata numai sê vina Sahastrulu, inse nu puse pe mesuti'a cea mica, ca mai nainte una lingura, ci dóue, socotiendu, câ va vení si cel'alaltu sierbitoriu Ddiescu.

Dar nu! câ-ci angerulu nu venise. Elu remase acolo in-schitisoru, numai Sahastrulu vení la mésa.

Intorcandu-se Sahastrulu si vediendu dóue lingure pe mesutia, dise:

— De candu esti tu ací cu mine, Stefane, asta inca nu mi-ai facut'o, si cum de-acù . . . cum de-ai pusu dóue lingure pe mesutia?

— Eu am mersu pe urm'a santiei tale, parinte, dise Stefanu, — si-am vediutu pe doi inchinindu-ve in schitisorulu, si de aceea, socotindu câ va vení si conrugatoriulu, consotiulu in rugaciuni alu sf. Vóstre, m'am decisu, sê punu dóue linguritie pe mesutia.

Atunci Sahastrulu se uità cu agerii sei ochi a supra lui Stefanu dicandu:

— Faptur'a ta, cautaturele tale, istetîmea si indrasnél'a ta aréta cumca tu n'ai sê fii omu prostu, ci ai sê fii unu omu fórte insemnatu, — unu erou! Du-te deci de la mine, câ-ci tu ai acuma minte de ajunsu, carea sê te pórte; vei biruí multe lifte rele, multi pagani, multi ti-s'oru inchiná tie. De aceea éta câ-ti spunu acù, si-ti insemnédia, câ déca ti-a fi mai greu in lume, cand vei fi mai superatu si desperatu, sê-ti aduci a minte de cuvintele mele, sê vii ací la chiliuti'a acést'a si eu te voiu invetiá ce se faci.

— Sum ascultatoriu la tóte, sf. Parinte, — respunse junele Stefanu — voiu impliní ca o santa detorintia ce-mi cuvintedi asta-di.

Dupa ceste cuvinte a sarutatu man'a Sahastrului si éra-si s'a despartatu prin muntii acesci pustii, pe langa aceste stance grozave.

In cotro a mersu si ce s'a facutu, nu se scie pana astadi . . .

— Cum? s'a perduto de-a colea, n'a mai datu de vr'o fiintia omenésca, care sê-lu scóta din acesi, fost odata codrii cu silve dese, mai dese de cum sunt acú, si . . .

— Asculta mai de parte! nu câ s'ar fi perduto, ci nu se scie cum si prin cine a esitu la siesu la tíera intre ómeni, si alta nu se scie . . . , decátu câ esí de odata o fama in tíera; pe neasceptate câ Moldevenii, adeca Romanii din Moldov'a si nu numai din Moldov'a, ci si din Bucovin'a câ-ci pe aceea vreme amendóue aceste tieri facea una, si-aveau unu pastoriu, adeca l'au alesu pe Stefanu de Voda, de Domnitoriu peste tóta tíer'a, si de acolo inainte, Stefanu alu meu, a fostu omu nu ce-va

Elu érá voinicu la tóte. University Library Cluj

Tragiá cu arculu ca paunasii codriloru. Se luptá cu tóte liftele cele rele, cu Capcani, cu Tatari, cu Uni, cu de tóta legea si pe toti i invingea, câ-ci érá voinicu si mesceru in batalia.

Elu érá unu erou mare — unu Nesdravenu, éta cuvintele Sahastrului implinite!

— Si asié sê finesce istoriór'a acésta!

— Ba nu! . . ascépta, domnisorule, mai este inca inainte.

Betranii betraniloru nostri istorisau, cumca Stefanu dupa ce-au fostu Voda, peste tóta tíer'a, de multe ori umblá pe ací ca Paunasiulu codriloru, trecandu din Sucéva in susu catra Ardélu sê mai departe sê mai sfarme din cei inimici, si-apoi éra se'ntorná indereptu, câ-ci nu-i pasá de nimene.

Dieu! nu-i pasá de nimene, câ-ci érá Nesdravenulu Nesdraveniloru!

Odata, din intemplare, fu strimtoritu din tóte partile. Toti imperatii s'au fostu legatu de capulu lui, ca scaíulu de óie, in câtu cu mic'a sa ostire érá cu nepotintia sê-si apere tíer'a sa de inimici.

Ce sê faca Stefanu? elu desperase cu totulu. Cufundatu in cugetele sale si-aduse de odata a minte de Sahastru si

cuvintele lui. Fara intarziare lasa tote de o parte si alerga era-si aci in muntii acestia.

Se dice, ca venindu elu de a dou'a ora*), n'a aflatu pe Sahastru aci, intr'acesti munti, ci in muntii Humorului, chiar acolo unde se afla acu Manastirea Homorului.

Era o nopte viforosa si intunecosa candu Stefanu cu pucini ostasi prin muntii Humorului, dete era-si cu ochii de-o radia licurinda de lumina intr'o chiliutia.

Elu merse acolo si batu la usia se-i deschida.

Sahastrulu tocma atunce era cufundatu si absorbitu cu totulu in rugaciunile, ce le facea la Domnedieu fara incetare si din adanculu inimei pentru scaparea tierii, ce-i amerintiau perire, respuse lui Stefanu Voda:

— Aibi bunatate a accepta nitielu pana ce mi-oiu mentui de disu rugaciunile! si atunci te voiu lasa se intri.

Dupa vre o ora se deschise usia chiliutiei si Stefanu Voda intra in laintru cu o fatia trista, pe carea era respicata desperarea inimei pentru pericolulu in care se afla tier'a.

Sahastrulu primi pe Domnitoriu cu totu ce avu in sara-c'a-si chiliutia, apoi lu-intrebà cum mai stau trebile tierii.

Stefanu i dise:

— Cuviose parinte! acum odata au venitu lucrurile la atata, catu nu potu ave nici o nadejde de a-mi pote scapa si mentui pre iubita-mi tiera de stingerea totala!

Sahastrulu si-atintesce agerii ochi a supra lui Voda, si cu unu tonu apasatu cam banuitoriu, dar plinu de incredere, si insuflatoriu de curagiu, dise lui Stefanu Voda:

— Inaltiate Dómne! Se pote ca inim'a cea de leu a unui Stefanu Voda se vina la nesce simtieminte asié de nevrednice de dins'a? Se pote ca Maria Ta se aiti asié de pucina incredere in Domnedieulu poteriloru? Crede cuvintelorui mele — nu uitá inca ce ti-am spusu candu te-ai despartitu de mine, ca vei fi erou mare, si nimene nu te-a invinge — ca aperatoarea mana atotu puternica a lui Domnedieu inca nu s'a departatu de Moldov'a si o va mentui chiar prin veteji'a Mariei Tale, deca vei face numai juruintia tare inaintea acestui altariu santitu, ca dupa ce-i invinge pe inimizii, si-i vei alunga, si ne vei mentui tier'a de pagani, vei face pe loculu acesta o mana-

*) Spunu Leatopisitiele Moldovei, ca a dou'a venire a lui Stefanu la Sahastru ar' fi fostu la 1487.

stire in cinstea sf. Giorge. — Pe langa acésta, déca vei face juruintia totu deuna înaintea unui resboiu ingrositoriu, câ dupa finirea acelui resboiu cu succesu vei face éra-si câte o manastire santa.“ Stefanu facù juruinti'a cu tóta inim'a, se departà mangaiatu, si incepù a da resboiu, curatindu tiér'a de toti inimicii, éra dupa acesta, avendu pace, a facutu manastirea Homorului.

Si nu numai acésta, manastire, ci elu a facutu mai multu de 24. de manastiri. Chiar si in satulu Voronetiu — vedeti voi satulu Voroneti*) cata-lu colo pe valea cea despre amiédia-di intre cei doi munti nalti, acolo inca a facutu o manastire spre vecinic'a pomenire, cumca s'a pierdutu odata candu erá micu pe aceea vale, colo! unde va fi fostu chiliuti'a Sahastrului, acolo se afla asta-di o manastire vechia.

Domnedieu se-lu odihnésca!!! cà-ci a fostu unu erou, ce mântui tier'a de capcâni, dar' acù . . . vai! nu mai avemu de acei'a.

S. Fl. Marianu.

P A Z A D U N A B E I .

Poesia de M. S. Regala Dómn'a Romaniloru.

O! nu te teme, tiér'a mea,
Cu bratiulu meu te-oiu apara,
Vedi tu colo stégulu turcescu
De unde tunuri ne pândescu?
Chiar' mii de bombe d'ar' svêrli
Cu Domnulu Carolu le-oiu sdrobi!

Dunarea vecinicu ne-a iubitu,
Pe und'a ei amu mai plutitu,
Ale ei valuri cânta blandu;
„La zidu, copii, sariti curendu!
Dati focu, luptati, viteji eroi,
Cà-ci Domnulu Carolu e cu voi!“

O! nu te teme, tiér'a mea,
A tale lantiuri le-oiu sfarmá!
Mai facu o cruce si apoi
Pornescu la lupta, la resboiu,
Desfasiuru falnicu stégulu meu
Cu Carolu este Dumnedieu! **)

*) Voronetiulu e unu satu in departare de 1/2 de óra de la Humor spre apusu.

**) Pe aceste versuri s'a compusu de D-nu Ed. A. Hübsch, inspectorulu generalu alu musiceloru armatei, unu Marsiu care s'a cantatu in 8/20 oct a. c.

Serbatorirea vitejiilor armatei romane.

Bucuresci 8/20 octomvrie 1878.

De trei sute ani aprópe, viteazulu si cunoscatoriulu de biruintia palosiu románu, jacea in rugin'a uitarei; de trei sute de ani, anim'a romanésca, inchisa la bucuriele biruintiei, aduná nesfersite comori de entusiasmu!

Resboiulu din 1877—78 a spalatu rugin'a armei stramosiesci, diu'a de 8/20 octomvre a datu oca siune Romaniei, si in deosebi capitalei, de a areta entusiasmulu si bucuri'a ei pentru reinviarea unui trecut maretiu, de a areta iubirea si recunoscinti'a ce porta viteazulu Capitanu si Ostirei care a aretatu lumei ca este demna urmasia a stramosiloru sei.

Serbatorirea vitejiilor ostirei románe, facuta in 8/20 oct. a. c. a fostu mai stralucita si mai marétia de catu 'si putea inchipui cineva, cá-ci o-a facutu intrég'a poporatiune a capitalei.

Mosíneagulu si copilulu, barbatii si femeile imbracasera haine de serbatóre si alergasera in numeru ne mai vedítu de mare cá se aduca Comandantelui si ostirei tributulu admiratiunei si iubirei lor, buchete si cununi, si caldurósele lor urrari.*)

La 11 óre, nu se mai gasea nici unu locu in tribunele redicate de Primaria, lángha arculu de invingere si pe améndoue laturile calei si ulitiiloru pe unde avea se tréca armat'a.

Arculu de invingere erá maretiu, si va aminti si de aici inainte tierei si armatei viteji'a carei'a s'a redicatu si inchinatu.

Elu avea o porta de trecere pentru 12 ómeni.

La mijloculu partiei de-asupra erá asiediata o statua marétia a istoriei, inalta cá de 4 metri.

De ambele parti ale statuei eráu asediate deosebite semne de invingere, precum arme, zale, casce, etc.

In fruntea portiei sub statua erá inscriptiunea:

Aperatoriloru independintiei

Orasiulu Bucuresci.

*) Numerulu ostirei ce a luat parte la acésta serbatorire a vitejiei strabune reinviate a fostu presté 20,000, ér alu publiculu de tóte stările aprópe la 60,000 individi.

Iar' de o parte si de céalalta, sub brîulu formatu de fruntea partiei numele urmatóre:

Grivitî'a	ArcerÛ-Palanc'a
Opanezu	LomÛ-Palanc'a
Plevn'a	Smârdanu
Rahov'a	Vidinu.

Dupa acestea eráu dilele, in cari sau datu vitejescile batalii si intr'amendoue laturile literile incepatóre a numeloru Domnitoriloru.

Tribunele erau asiediate in modulu urmatoriu:

Pe partea drépta in faci'a arcului tribun'a primariei, ministrii si corpulu diplomaticu, M. S. Dómn'a, Crucea rosia, dómnele, camer'a si senatulul, curtile de casatie si de comturi, curtile si tribunalele, clerulu si professorii, societatea academica si geografica, militarii straini, strainii civili, si in fine tribun'a rezervata.

Pe partea stânga eráu tribunele: tramisii judetieloru, press'a, autoritatile administrative, comerciulu si industri'a, ranitii, si in fine tribun'a publica.

In lontrulu arcului, formatu de tribune, eráu asiediatu pe partea stânga elevii scólei normale, elevele asilului Elen'a-Dómn'a, si ale celoru-alalte scóle din capitala, — pe partea drépta elevii scólei de agricultura, ai diferiteloru alte scóle si membrii séu reprezentantii societatiloru nationale si straine.

Pe la 11 $\frac{1}{2}$ óre, numeróse si entusiaste strigari de „urra“ indreptara atentiunea tuturoru pe calea spre orasiu. Erá M. S. Regala Dómn'a Romaniloru. Úrrari numeróse si calduróse, buchete si coróne intimpinara pe gracios'a Dómn'a la intrarea trasurei in cerculu tribuneloru. M. S. binevoii a multiami cu cunoscut'a-i afabilitate si trecù inainte la altariulu dela Banés'a, unde erá se se faca serviciulu divinu.

Sosirea M. S. Dómn'e lâng'a Regalulu Seu Soçiu fù semnul inceperii serviciulu.

Venirea ranitiloru in mijloculu trupeloru fù salutata cu entusiasmu. Vitejii ostasi cari dela capulu supremu pâna la celu din urma soldatu, vedïuserà mórtea cu ochii si o in-fruntasera cu barbatia, espunendu-si viétî'a pentru onórea si neatêrnarea patriei loru, se inchinara cu respectu inaintea ranitiloru.

Se dete cetire pe corpuri urmatoriulu ordinu de dî indreptatu de M. S. Regale Domnulu tîerei catra ostirea româna:

B r a v i o s t a s i ! Tîer'a prin delegatii ei, impreuna cu capital'a, impodobita cá niciodata si insufletita de celu mai sacru simtiementu alu patriei recunoscatóre, ve primesce astadi si saluta in voi nu numai pe eroii dela Griviti'a, Plevn'a, Rahov'a si Smardanu, dér' chiaru pe aceia, cari prin sangele loru au pusu pe fruntea Romaniei corón'a independentiei.

Am alesu acésta dî memorabila, spre a pune la drapelele armatei aducerea aminte neperitória a trecerei Dunarei si a decorá drapelele regimentelor, cari la Smardanu au lasatu o urma mai multu despre viteji'a romana. Acésta amintire va indemna pe urmasii vostri a fi demni de strabunii vostri si drapelulu vóstru va fi de-a-purea respectatu ca si numele de romanu.

B r a v i o s t a s i ! Fiti de acumu mandri de numele ce portati, pastrati in voi credinti'a barbatiei vóstre si amintirea entusiasmului patrioticu, cu care natiunea ve serbatoresce astadi, dér' nu incetati de a vedé in stégulu vóstru talismanulu care ve îndemna a pastrá cu cea mai mare santientia simtiementulu de detoria si disciplina.

Sum siguru dér', ca si de acumu inainte, ori unde detori'a ve va chiemá, veti fi unu esemplu de ordine si disciplina, mai cu séma aducundu-ve aminte, ca anim'a mea este cu voi si ca nu am mai mare fericire, decatu acé'a de a ve díce: **V e m u l t i u m e s c u c o p i i !**

Cu mândria Me punu acumu in capulu vóstru, spre a intrá in capital'a tîerei, unde poporulu recunoscatoriu ve ascépta cu nerabdare se ve arate dragostea si bucuri'a s'a.

Datu in Bucuresci astadi 8/20 octomvrie 1878.

Carol.

M. M. L. L. Regale impodobirà steagurile.

Dupa acést'a se incepù mersulu. Oficiarii straini, trimisi spre a fi de facia la acést'a serbare si a representá diferite guverne ale statelor europene, furá cei de ântâi cari ajunsera la locul menitu pentru primire si ocupará tribun'a ce li se pregatise.

Apoi se iví celu de ântaiu convoiu de raniti, formatu de aceia cari nu puteau merge departe pe josu, si caror'a li se menise o tribuna in inainte. Vederea loru produse in toti cei de facia unu simtiementu de multa duiosia, care indata se straformá in urrari calduróse, ce isbucnirà din tóte pepturile cá unu glasu de mii de glasuri.

M. S. Dómn'a vení se iee locu in tribuna, si cu o amabilitate ce nu se póte decátu admirá, binevoii a impartí flori fetitîelor asiediate sub tribun'a M. S'ale,

In fine M. S. Regale, Domnulu se ivi calare in fruntea statului seu maioru. Buchetele si corónele incepura a curge din tóte partile cá plói'a si strigatele entusiaste si nemarginite de urra umplea atmosfer'a, — erá o adeverata ovatiune.

D. I. P. Dimitrescu, locotitioriulu de primariu alu capitalei, salutá pe M. S. Regale in numele orasiului dicúndu:

„Mari'a T'a! Tunurile turcesci dela Vidinu, Rusciucu si Turncái'a facut'au pe brav'a armata romana se'si parasésca caminulu, se incungiure tronulu si avéndu in capn pe marele ei Capitannu, se alerge la fruntarie pentru aperarea mosiei stramosiesci. Incercari grele, privatiuni de totu felulu, jertfe generóse: au formatu viati'a ei departe de ai sei. Armat'a romana sub brav'a conducere a Mariei Tale Regale a luptatu si si-a versatu sangele cu atát'a barbatia, cá se asigure viitorulu si independinti'a patriei. Tiér'a dér' póte fi mandra de óstea ei, care a reinviatu fal'a numelui romanescu si istori'a de siguru i va impleti cu dragu cunun'a neuitarei. Prin eroismulu armatei, imbarbatatu de curagiulu si devotamentulu marelui ei Capitannu, Romani'a a scapatu de navalirea pagâna si a ajutat pe unu poporu vecinu si ámicu se'si scuture catenele sclaviei spre a se incaldí la sórele libertatiei. Griviti'a, Rahov'a, Plevn'a si Smardanu voru spune in eternu trecatoriloru viteji'a poporului romanu, pe care nu'lu cunoscea destulu de bine nici vecinii, nici strainii. Aceste localitati au aretatu lumii, ca bratiulu, care a purtatu sap'a, scie pe campulu de onóre se póte cu aceeasi barbatia si arm'a, sburandu séu la victoria séu mórté. Ostea si-a implinitu su abnegatiune detori'a. Sangele fratiloru nostri remasi pe campulu de lupte va fi o dovada neperitória de purtarea romanului in acestu cumplitu resboiu, si pintr'o generósa hotarire elu a facutu, cá nesce locuri aprópe necunoscuté se dobandésca unu renume in posteritate si se fie teatrulu gloriei nóstre. Dupa o lunga despartíre, in care tiér'a a urmatu cu doru pe armat'a si Capitanulu ei, vitejii Romaniei reintorcéndu-se astadi in capitala, i-i salutamu cu recunoscintia, respectu si devotamentu. Se traiti Mari'a Vóstra Regala! Se traiésca Mari'a S'a Dómn'a! Se traiésca brav'a ostire romana!“

Dlu C. A. Rosetti salutá in numele junimei studióse.

M. S. primi corónele ce i-se oferirá din partea dame-loru representante a Reuniunei „Concordi'a“ s. a.; si apoi cu o voce adéncu patrundietore, rostí urmatórele cuvinte, cari produsera in toti asistentii unu freametu, de admiratiune si de entusiasm:

„Dragostea si bucuri'a, cu care capital'a si tiér'a intréga prin delegatii sei primesce astadi armat'a, este cea mai frumósa resplatire pentru totu ce ea a rabdatu pe campiele din Bulgari'a.

In numele braviloru osteni, V'e multiemescu din tóta anim'a pentru stralúcit'a intimpinare ce le faceti si pentru cuvintele pline de

patriotismu ce ne-ati adresatu. Da! mandra póte fi tiér'a de fiii sei. Cu incredere au mersu la lupte, cá voinici s'au intorsu. De aci inainte fia liniscita scump'a nóstra patria: unu poporu, care si-a versatu sangele pentru independinti'a s'a cu eroismu va luptá, cá se intarésca si se traiésca iubit'a nóstra Romani'a de sine statatória.“

M. S. Domnulu primí defilarea in piatí'a teatrului.*)

Tunurile luate dela inamicu au fostu asiediate pe bulevardu, spre a poté fi bine vediute de publicu.

Tunurile espuse au fostu in numeru de 47, dintre cari 29 mari de otielu, 10 mici de bronzu (tunuri de munte) si 8 mortiere de diferite marimi, — afora de acestea mai suntu si alte 15 tunuri mari; si asié numerulu totalu alu tunuriloru inimice luate prin viteji'a ostirei române este de 62.

Sér'a, muzicele regimenteloru au facutu o serenada la palatu, si apoi o retragere cu tortie (facii).

M. M. L. L. au strabatutu orasiulu in trasura, primate pretutideni cu cea mai mare iubire si entusiasmu de multimea gramadita in tóte stradele; apoi au binevoitu a asistá la representatiunea poporala data de primaria, in teatrulu celu mare, in onórea ostirei.

Orasiulu a fostu splendidu illuminatu. Gradin'a Palatului, a episcopiei, gradin'a botanica, piatí'a teatrului se distingeau prin gustulu cu care erau impodobite. Din cea din urma gradina sau datu focuri artificiose, cari au produsu in publicu o deosebita satisfacere.

*) Defilarea armatei române prin Bucuresci, in conditiunile in cari s'au facutu — scrie „Romanulu“ — se póte asemená numai dóra cu acele serbari antice ale Eladei prin cari se mantionea si intaria Unitatea natiunei elene, — ast'feliu cá unu micu poporu, sciendu catu este de compactu, cátu este de civilisatu, cátu este de forte prin unire si prin cultura, — nu se temea de amenintarile, puteriloru celoru mai colosale, resistându-le cá o stánca de granitu in mijloculu furtunosulu oceanu. — Tienut'a ostasiloru, frumseti'a loru fisica unita cu aerulu martíal, vioiciunea misicariloru, veselí'a si energi'a pe faגיעle voiniciloru, acelu nu sciú ce care aréta ca soldatulu are incredere in sene, tote dicéu, dela cea de antáiú aruncatura de ochiu, ca avemu inaintea nóstra o armata croita pentru victoria, chiar' déca n'amu cunósce minunile s'ale de vitejia de pe câmpiele Bulgariei, chiar' déca n'amu fi vedútu in mijloculu processiuinei o multíme de raniti asupr'a caror'a toti, incepéndu dela multu iubit'a nóstra Dómná, asvériiau cu rapire buchetele de flori; si chiar' déca fálnic'a defilare n'ar' fi fostu insoçita de numerosele trofee, stindarde, tunuri, arme, aduse dela Plevn'a, dela Rahov'a dela Vidinu. — Suveranulu Romaniloru, mergándu in frunte, erá mándru de acésta armata, pe care o condusese la gloria; si cu care impartíse tóte periculele resbelulu; poporulu venitu cu mii si mii pentru a luá parte la serbatori'a neamulu românú, erá mándru de viteazulu seu suveranu si de superbele cete, in cari recunoscea pe fii si pe frati; armat'a erá mándra de Capitanulu seu si mándra de iubirea poporulu. Poporu, Armata, Domnu, nici odata tóte animele n'au palpitatu cu atát'a armonia.

Intr'unu cuventu, erá ceva maretiu a vedea capital'a in diu'a si sér'a de 8/20 octomvre. Acést'a data va remané nestérsa in memori'a Bucuresceniloru!

Unu insemnatu barbatu strainu, care a vediutu armat'a si serbarea ce i-s'a facutu, a dísu: nimicu nu e cu neputint'ia acestui poporu, care are o ast'feliu de armata si nimeni nu se póte indoí de marele lui chemare.

(Va urmá.)

Oasele ca materialu pretiosu la ingrasiarea pamentului.

Plantele se nutrescu din anumite materii cuprinse parte in aeru parte in sinulu pamentului. Natur'a insasi s'a ingrijitu si se ingrigesce pentru a inzestrá aerulu si pamentulu cu materiile ce servescu planteloru ca nutrimentu. Scopulu ingrasiarei cu gunoiu este a dá pamentului inapoi o parte a materiiloru instrainate sub forma de recolte. Unele din materiile nutritóre, d. e. ocsigenulu, acidulu carbonicu si chiar varulu etc., se afla in aeru, resp. in pamentu in catatimi multu mai mari decum ceru diversele plante. Daca acést'a s'ar puté dice despre toate celelalte materii, atunci gunoirea ar fi cu totulu de prisosu. Sunt insa in pamentu mai multe materii nutritóre, care dela o vreme se imputineaza asiá cá plantele incepu a nu mai avé cu ce se hraní. In asemenea casuri nu remane decatu sa suplinimu prin gunoiu aceea ce lipsesce.

Oasele suntu fórté bogate in fosfor si azot, doue materii ce respundu la o trebuintia tare simtita a planteloru si mai alesu a spicoaselor (gríu, secara etc.), cari in curendu consuma putinulu fosfor si azot ce se gasesce in patur'a de de-asupra a pamentului. Spre a intielege insemnatatea economica a oaselor ajunge se csimu, ca ele continu neasemenatu mai multu fosfor decatu gunoiulu de grajdu. De unde usior se esplica, cum de in pamenturile ingrasiate cu faina sau cenusie de oase, spicoasele inainteaza si rodescu cu imbelsingare. In tierile cu o agricultura inaintata, oasele se aduna de pretutindenea si se intrebuintiaza de catra economii cu celu mai bunu succesu. Sa facemu deci si noi ast'feliu si sa incetamu odata pentru totdeuna de a mai aruncá oasele ca lucruri netrebnice.

Pana a nu le intrupá pamentului, de sine se intielege, oasele trebue supuse la oare-care operatie, ceea ce se intempla in numeroasele fabrici anume infintiate spre acestu scopu. Ca tieranii nostri nu'si voru procurá faina de oase pregatita in alte tieri, este de prevediutu. Si nici ca ne incumetamu a'i sfatui la unu asemenea pasiu. Scopulu nostru este se aretamu catev'a din metodele practice, dupa cari tieranii nostri insisi ar puté pregatí gunoiulu de oase.

Dupa unu metodu simplu si efínu, oasele se piséza mai antâiu cu unu ciocanu sau alta unealta de feru, apoi se amesteca cu cenusie, tierina humoasa, funingine etc. De-asupra se toarna urina de repetite

ori, acoperindu apoi gramad'a cu o noua patura de cenusie, tierfna etc. si continuandu a turná urina de cate ori materiile din gramada ar incepe se se usce. Dupa ce oasele s'au inmoiata si putreditu de ajunsu, ele se potu folosi la ingrasierea pamentului.

In locu de urina ne putemu ajutá cu gunoiu fierbinte de cai, in care ingropamu oasele pisate ca se putrediasca.

Dupa unu altu metodu oasele pisate catu de catu se asiadia intr'o groapa printre mai multe straturi de varu arsu nestinsu si tierfna jilava. De-asupra se pune o groasa patura de pamentu, care se impedece esirea caldurei. La 100 chilograme oase se cere inca odata atat'a varu. Dupa ce amu umplutu groap'a pana susu turnamu urina sau apa, carea venindu in atingere cu varulu, produce o fierbintieala foarte insemnata insotita de unu mirosu aproape nesuferibilu. Este deci recomandabilu a face groap'a pe campu undeva, departe de locuintiele oameniloru. Catu apa sau urina se tornamu si catu de desu, suntu intrebari, la cari numai esperienti'a ne poate dá respunsulu doritu. Prea putina unedieala are de urmare, ca varulu nu se stinge de ajunsu, ér' unedieal'a prea mare domolesce caldur'a si intarzie astfeliu descompunerea oaseloru. In cursu de vre-o cateva septemani oasele se dobescu asia incatu se potu sdrobi cu inlesnire. Acumu se scotu din groapa, se scormonescu si se amesteca cu varulu si tierfna catu mai deopotriva. Compostulu astfeliu preparatu se presara pe agrii curendu arati. La unu jugeru de pamentu ajungu 4 pana 6 maji de oase.

Dupa unu alu treilea metodu, oasele se ardu intr'unu cuptoriu de caramidi sau de varu, apoi se piseaza catu mai meruntu si se imprastie pe agrii inainte de a fi semenatu.

Atragemu luarea aminte a economiloru nostri asupra metodeloru espuse si le recomandamu cu totu inadinsulu intrebuintiarea oaseloru la ingrasierea pamentului.

Unele si Altele.

Diu'a de 8/20 octomyrie a. c. va formá o pagina stralucita in istori'a plina de vitejii ostasiecsi si virtuti cetatienesce ale armatei si natiunei române; cà-ci in diu'a acést'a cetatienii români si-au aretatu in fapta recunoscenti'a facia de ostasii români cari au induratu foculu bataliei din 1877/8. Descrierea acestei maretie serbatóririi o damu mai susu.

Armata' romana, încarcata de laurii unoru stralucite isbândi, facându intrarea ei triumfala in capital'a tieriei, va reamenti lumei vremurile de de multu ale vitejiei române! dice „*Romani'a libera.*“ Dela norocitele impregiurari de arme, in cari ni-amu rebotesatu, in focu si in sânge, *armat'a nóstra se numera pintre armatele de frunte ale Europei,* si detoria sânta avemu din partene a veghiá cu ochi neadormiti la proprietatea si desvoltarea ei.

Armatei romane, frumóselorú cete pe cari leamu salutatu cu totii in senulu capitalei, i detoresce *Románulu* intr'o mare parte de-a se fi redicatu susu in proprii sei ochi si in ochii lumei. *O natiune cu-o asemenea armata este si va fi!*

Ranitiile ostirilor romane afatori in Bucuresci in numeru de 400 au fostu intr'uniti prin MM. LL. Regale Domnulu si Domn'a Romaniloru in 10/22 oct. la Cotroceni in curtea palatului, la unu prândiu domnescu. MM. LL. Regale au trecutu pe din aintea frontului ranitiloru insfruti in giurulu besericei, adresândule urrarea: *Sanetate, Voinici!* la care ei au respunsu cu strigari de: *Traiésca M. S. Domnulu! Traiésca M. S. Dómn'a!* Apoi Prea inaltiatulu Domnu alu Romaniei a distribuitu medaliele „*Virtutea militara*“ si „*Aperatoriloru Independintiei*“ precum si crucea „*Trecerea Dunarei*“ acelu din raniti cari nu le primiserà inca. M. S. Dómn'a cu indatinat'a s'a iubire si in-grigire a cercetatu pe raniti de starea raneloru si de impregiurarile in cari le-au capetatu. Dupa ace'a ranitiile s'au asiediatu la mese; si mai multi din trénsii au inchinat in sanetatea Augustiloru Suverani ai Romaniei libere si independinte. In urma Inaltimele Loru Regale au impartitu ranitiloru diferite obiecte si haine de érna.

Domnului Romaniloru si tuturoru urmasiloru lui i-au recunoscutu titlulu de *Altetia Regala*: MM. SS. Imperatoriulu Austriei si Regele Ungariei, Regin'a Marei Britanii, Presiedintele Republicei franceze, Regele Italiei, Imperatoriulu Germaniei si Rege alu Prusiei si Imperatoriulu tuturoru Rusiloru: totusiu dorenti'a Altetiei Sale Regale Domnulu Româniloru este cá in tote actele publice sese pastreze si de aici inainte traditional'a agraire de „*Mari'a T'a*“

Elisabeta este numirea unei cruce commemorative infientiate in Romani'a, cu scopulu de a distinge prin ea pre damele romane, cari au venitu in ajutoriulu ostasiloru raniti ori bolnaviti in resboiulu trecutulu. Dreptulu de a dá acésta cruce se tine de Alteti'a S'a Regale Elisabet'a Domn'a Romaniloru.

Dobrogea, — in urm'a hotaririi Congresului dela Berlin, — va formá de aici inainte o parte intregitoare a Romaniei, Dobrogenii au invitatu mai adese-ori pe guvernulu Romaniei cá se grabésca a-i luá sub stapânirea si scutinti'a s'a; si in urm'a acestor'a in diu'a de 14/26 noemvre. *Ostirea romana* au si trecutu in Dobrogea si ace'a o-au luatu sub scutinti'a si biruinti'a stapênirii române, care acumu a si inceputu a organisá acolo o administratiune politica si judiciaria natiunala.

Diu'a de 9/21 oct. a. c. va fi insemnata in istoria cu litere de doliu pentru Romani'a si cu pecetea ocarei pentru Rusi'a; cá-ci in diu'a acést'a Rusi'a a luatu cu nedreptate dela soçi'a s'a de lupta — Romani'a — pre scump'a soriora a acesteia — Besarabi'a. Adio scumpa soriora! Rabdâ inca pâna va resari asupra-ne diu'a dreptatiei!

Mare trebue se fia durerea osteniloru — dice „*Romani'a libera*“ — candu vedu cá cu tóta barbatésca loru jertfa, nu s'a potutu scapá Besarabi'a din mân'a aliatiloru nostri (Rusi), dar' in midiu-loculu dureriloru, nu trebue se pierdemu speranti'a. Venivá o di, candu vá rosí pe ceriu aurora natiunatitiloru; atunci armat'a nóstra, inflacarata de suvenirea Grivitiei, Rahovei, Plevnei si Smârdanului, va sci se-si faca detori'a, spre a fáptui visulu de aurul neamului românescu.

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu:

Niculae F. Negrutiu, in Gherla.

Tipografi'a Eredei lui Georgiu de Closius, in Sabiu.